

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ
DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11
1.4. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ KİTAP FORMA SAYISI VE KİTAP EBADI	11
1.5. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	13
2. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	14

1. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temel yaklaşımı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde belirtilen millî ve manevî değerlerle donatılmış, eleştirel düşünebilen ve problem çözebilen nesiller yetiştirmeyi amaçlayan bütüncül bir eğitim anlayışıdır. Bu model bağlamında *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*; alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler ve beceriler arası ilişkiler üzerine inşa edilerek öğrencilerin zihinsel, duygusal, sosyal ve manevî gelişimini dengeli bir şekilde desteklemeyi hedeflemektedir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilmesi sürecinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde köklü bir anlayış değişikliğine gidilmiştir. *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda* bireyin hem kendi hayatıyla hem de içinde yaşadığı toplumla ilişkisini dikkate alan bir yapı oluşturulmuş, bilgi edinimi ile beceri geliştirme süreçlerinin eş zamanlı olarak yürütüldüğü tarih öğretimi esas alınmıştır. Bu doğrultuda bilgi edinmenin yanı sıra beceri odaklı öğretim benimsenmiş, siyasi tarihin yanı sıra insanı öne çıkaran sosyal tarih konuları önemsenmiştir. Programdaki ünite içeriklerinin oluşturulmasında kronoloji esas alınmıştır. Ayrıca öğrenme çıktılarının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümü yapılandırılırken uygun olan içerikler eş zamanlı bir bakış açısıyla incelenmiştir. Tarihin dönemsel gelişimi esas alınarak önemli kırılma noktaları belirlenmiş ve içerik buna göre yapılandırılmıştır.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Bilindiği üzere geçmişten bugüne tarihin kapsamı; insan hayatının çeşitli faaliyetlerini inceleyen yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde bir insanlık tarihi olarak genişlemiştir. Böylelikle tarih disiplini; geçmiş sadece siyasi değil askerî, kültürel, entelektüel, sosyal ve felsefi açılarından da incelemiştir. Bu durum *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda* da kendini göstermiştir. Program içeriği; coğrafya, edebiyat, ekonomi, felsefe, güzel sanatlar, hukuk, psikoloji, siyaset bilimi, sosyoloji, uluslararası ilişkiler gibi disiplinlerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Dünyada ve Türkiye'de 1919'dan yakın döneme kadar uzanan süreçteki siyasi gelişmeler ve askerî mücadelelere bir bütün olarak yaklaşmış; toplumsal hayat, ekonomi, bilim, teknoloji ve kültürdeki değişim ve gelişim eş zamanlı bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu kapsamda diplomatik gelişmeler, siyasi ve ekonomik krizler, ideolojiler, insan hakları ihlalleri, öğrenci ve işçi hareketleri, uluslararası göçler, sağlık, bilim ve teknoloji, uzay çalışmaları, sanat, spor, müzik gibi konulara yer verilmiştir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilmesi sürecinde dikkate alınan unsurlardan biri de bilimsel ve teknolojik gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan yeni bulgular ve tarihsel yorumlar program içeriğine yansıtılmıştır. Öte yandan öğrenme-öğretme uygulamalarında bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ışığında çevrim içi ortamların tarihsel kanıt edinimi ve uygulama ortamı olarak kullanımı önemsenmiştir. Öğrenme-öğretme ile ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin kurgulanmasında tarih eğitime yönelik güncel araştırmaların ortaya koyduğu birikim dikkate alınmıştır. Buna ek olarak örnek olaylar üzerinden içerik çerçeveleri ile değerler ilişkilendirilmiştir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sosyal bilimler alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) ve beceriler arası ilişkiler kullanılmıştır. Öğrencilerde tarih bilincinin geliştirilebilmesi ve öğrencilerin tarih okuryazarı hâline gelebilmeleri için ortaöğretim düzeyinde çağdaş Türk ve dünya tarihi dersinin ilgi çekici, merak uyandırıcı, sorgulayıcı, güncel hayatla ilişkili ve anlaşılır bir biçimde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede programın amaçlarına ulaşması için gerekli becerilerin, eğilimlerin, programlar arası bileşenlerin, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temel amacı; küreselleşen dünyada meydana gelen tarihsel olayları geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında anlamlandırabilmek için gerekli bilgi, beceri ve değerlerle donanmış tarih okuryazarı bireyler yetiştirmektir. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî

Eğitiminin Genel Amaçları ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanan *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Küreselleşen dünyada yaşanan tarihsel olayların arka planını kavramaları,
2. Küreselleşen dünyada yaşanan tarihsel olayların çok boyutluluğunu ve karmaşıklığını yorumlamaları,
3. Küreselleşen dünyada yaşanan tarihsel olayların insan, toplum ve devlet hayatına etkilerini açıklamaları,
4. Tarihin siyasi ve askerî olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
5. Tarihsel olayların meydana geldiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıttığını kavramaları,
6. Tarihsel süreçte toplumlar arasında meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel etkileşimleri çözümlemeleri,
7. Tarihsel olay, durum, kişi, kurum ve fikirleri ait olduğu dönemin koşulları içinde değerlendirmeleri,
8. Tarihsel süreçteki olay, durum, kurum ve fikirleri değişim ve süreklilik açısından yorumlamaları,
9. Tarihsel süreçte öne çıkan kişi, toplum, devlet ve medeniyetleri araştırmaları,
10. Tarihsel bilginin inşa sürecinde tarihçilerin esas aldığı yöntemleri uygulamaları,
11. Tarihi öğrenirken ve araştırırken ihtiyaç duydukları teknolojileri etkin bir şekilde kullanmaları,
12. İnsanlığın ortak mirasının korunmasında ve yaşatılmasında duyarlılık göstermeleri,
13. Tarih dersinin birey ve toplum hayatına katkıları çerçevesinde ders dışında da tarih öğrenmeye istekli olmaları,
14. Tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır.

Yukarıda ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlarla öğrenme çıktıları bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve program yapısının bileşenleri aşağıda açıklanmıştır.

- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı* Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması, ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nın temel kabuller kısmında ders ile ilişkili öğretim programları göz önünde bulundurularak kesinlik içeren ifadelere yer verilmiştir. Ön değerlendirme ve köprü kurma kısımlarındaki ifadeler ise “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” yapısı gereği öneri niteliğinde sunulmuştur. Bununla birlikte öğrencilerin alana yönelik beceri edinmelerini desteklemek için öğrenme-öğretme sürecinde ve hazırlanacak tüm materyallerde ön değerlendirme ve köprü kurma kısımlarına mutlaka yer verilmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasını sağlayan, disiplinler arası ilişkileri anlamayı kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan tüm süreçlerin yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğindeki uygulamalarda ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlamalar yapılmalı ve ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Derslerin planlanması sürecinde öğrenci düzeyleri ve çevre şartları dikkate alınarak gerekli durumlarda zümre öğretmenlerince değişiklikler yapılabilir.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken öğrencilerin becerilerini geliştirebilmeleri ve eyleme geçirebilmelerini doğrudan etkileyen eğilimler ile programlar arası bileşenler öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır.
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır.
- Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
- Ölçme araçları ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrencileri yargılayıcı nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanmalı ve uygun yerlerde dijital teknolojilerden yararlanılmalıdır.
- Program uygulanırken içerik çerçevesinde öğrencilere millî ve manevi değerler kazandırılmalı, öğrencilerin Türkçe söz varlıkları ve dil becerileri geliştirilmelidir.
- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme bölümünde yer alan öneri niteliğindeki uygulamalardan "K" ile işaretlenenlerin sosyal bilimler liselerinde gerçekleştirilmesi zorunludur. Zorunlu olan zenginleştirme uygulamalarına yıllık planlarda yer verilir.
- Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nın ünite, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme uygulamaları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek içerik bunlara göre oluşturulmalıdır.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nda eğilimler, öğrencilerin becerilerinin eyleme dönüştürülmesi sürecini doğrudan etkilemekte ve bu durum kendilerine verilen görevlerin başarıyla tamamlanmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Programda yer alan eğilimler (muhakeme, odaklanma, analitiklik, eleştirel bakma vb.), öğrencilerin becerilerini geliştirebilmeleri ve eyleme dönüştürebilmeleri amacını taşımaktadır.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nda disiplinler arası ilişkiler, öğrencilere çok yönlü beceriler kazandırmak için anlamlı ve bütünlük bir şekilde programa yansıtılmıştır. Yapay bağlantılar yerine disiplinlerin doğal ve uyumlu bir bütünlükle ilişkilendirilmesi hedeflenerek öğrencilere çoklu bakış açısı, kalıcı öğrenme ve karmaşık bağlamları kurma yetkinliği kazandırmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrencilerin farklı alanlar arasında bağ kurmalarını desteklemeleri hem bütüncül düşünme hem de gerçek hayat uygulamalarına hazırlanmalarına rehberlik etmeleri önemlidir.
- Programda öğrenme çıktıları ilgili alan becerisi veya kavramsal beceriyle oluşturulurken beceri ifadesinin yerine aynı anlama gelecek tarihsel empati/bakış açısı geliştirme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma/özgün ürünleri paylaşabilme, sentezleme/özgün bir ürün oluşturma, çözümleme/analiz etme vb. şeklinde uygun bir ifade yazılmıştır.
- Programda öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri, ihtiyaç duyulan durumlarda belirler/tespit eder/tanımlar gibi yüklemlemlerle farklılaştırılmıştır.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı, haftada 2 ders saati uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Dersin belirtilen saatten az veya fazla seçilmesi hâlinde; ünite için ayrılan sürelerde öğrenme-öğretme uygulamaları ve bu kapsamdaki etkinlikler (okul dışı etkinlikler dâhil), zümre öğretmenler kurulunca öğrencilerin hazır bulunuşluğu ve ihtiyaçlarına göre zenginleştirilebilir, çeşitlendirilebilir veya sadeleştirilebilir.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)

Türkiye’de tarih eğitiminin temelinde öğrencilere etkin vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca tarih eğitimiyle öğrencilere kişisel, ulusal ve uluslararası düzeyde tarih anlayışı kazandırmak suretiyle onlardan kendi kimliklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin edindikleri bilgilerle tarihsel sorgulama yaparak geçmişteki gelişmelerin bugünün dünyasını nasıl etkilediğini anlamalarına ve geçmiş ile bugün arasında bağlantılar kurmalarına olanak tanınmalıdır. Bu amaçla *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış; öğretmenlerin öğrenme-öğretme uygulamalarında bunları nasıl kullanabileceklerine ilişkin örnekler sunulmuştur.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Bu yaklaşım gereği program, tarihin öznesinin insan olduğuna dikkat çekmiş; bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan çok yönlü bir varlık olan insanın nitelikli bir şekilde yetiştirilmesine odaklanmıştır. Program; temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimini öne çıkarmış ve öğrencilerin tüm varlık unsurlarıyla maddi ve manevi açıdan bütüncül bir birey olarak yetiştirilmesini hedeflemiştir.

Programlar arası bileşenler öğrencilerin kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki bütünlüğünü hedeflemekte; toplumsal ihtiyaçlara yönelik bilgi ve becerileri kapsamaktadır. Öğretim sürecini dinamikleştiren ve eğitimin örtük hedeflerini özetleyen programlar arası bileşenlerin bu süreçte sarmal bir yapıda geliştirilmesi amaçlanmaktadır. *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nın programlar arası üç temel bileşeni bulunmaktadır. Bunlar bireyin sadece zihinsel değil sosyal ve duygusal yönden gelişimine hizmet eden sosyal-duygusal öğrenme becerileri, ahlaki pusula olarak millî ve manevî değerler ve öğretim programlarını zenginleştiren okuryazarlık becerileridir. Bu beceri ve değerlere *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nda ders ve sınıf seviyesinin doğasına uygun olarak yer verilmiştir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nda sosyal-duygusal öğrenme becerileri; bireylerin kendileriyle ve çevreleriyle sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri, duygularını yönetebilmeleri, empati geliştirebilmeleri ve güçlü bir benlik algısı oluşturabilmeleri için gerekli olan temel yeterlilikler arasında yer almaktadır. Çağdaş Türk ve dünya tarihi dersi, öğrencilerin sadece tarihsel bilgi edinmelerini değil aynı zamanda toplumsal olaylara duyarlılık geliştirmelerini, çok boyutlu düşünme becerileri kazanmalarını ve farklı bakış açılarını anlamalarını amaçlamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli eğitim yaklaşımlarının benimsendiği bütüncül öğrenme modeli çerçevesinde çağdaş Türk ve dünya tarihi dersi öğretiminde bireylerin duygusal ve sosyal gelişimi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nda sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden kendini düzenleme (öz düzenleme), kendine uyarılama (öz yansıtma), iletişim, sorumlu karar verme, sosyal farkındalık ve iş birliğine yer verilmiştir.

İçerik Çerçevesi

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi, öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini temsil etmektedir. Programda içerik; öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek ve öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular şeklinde ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan konu başlıkları için öğrenme-öğretme uygulamalarında çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi oluşturulurken ilgili dersin konu alanı ve öğretimindeki güncel gelişmeler temel alınmış, olayların uygun yerlerde eş zamanlı işlenmesine olanak sağlanmaya çalışılmıştır. Siyasi ve sosyal tarihe yönelik konuların ön plana alındığı içerikte üzerinde durulan diğer bir husus öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması olmuştur. Bu bağlamda programın içeriği oluşturulurken çağdaş Türk ve dünya tarihi dersine altyapı oluşturulması ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin tespit edilebilmesi için *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı*, *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* (8. sınıf) ile *Tarih Dersi Öğretim Programı*’nın içerikleri dikkate alınmıştır.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi oluşturulurken tekrarı önlemek adına *Tarih Dersi Öğretim Programı*’nın 11. sınıf düzeyinin ve *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nın içerik çerçeveleri göz önünde bulundurulmuş, içeriği aynı olan konular *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nda sadeleştirilmiştir. *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bu gerekçeyle yeni dünya düzeninin şekillenmeye başladığı 1919 yılından başlatılmış, adı geçen derslerde ayrıntılı bir şekilde ele alınması sebebiyle Türkiye’ye ve Türk dünyasına ilişkin gelişmeler detaylı verilmemiştir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı üç üniteden oluşmaktadır. Bu bağlamda ilk ünite yeni dünya düzeninin şekillendiği 1919-1945 arası dönemde dünyadaki ve Türkiye’deki siyasi gelişmeler ve askerî mücadeleler ile sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler işlenmiştir. İkinci ünite Soğuk Savaş Dönemi’nin (1945-1991) siyasi gelişmeleri ve askerî mücadeleleri ile sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeleri ele alınmıştır. Üçüncü ünite ise küreselleşme çerçevesinde 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmeler ve askerî mücadeleler ile sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel alanlardaki gelişmelere yer verilmiştir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına yönelik ölçme araçlarına ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkililiğinin anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araçlarından ve değerlendirme yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda çağdaş Türk ve dünya tarihi dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin ölçme araçlarına ve değerlendirme yöntemlerine doğrudan yer verilmemiştir.
- Programda yer alan ölçme araçları ve değerlendirme yöntemleri tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır.
- Programda verilen ölçme araçları ve değerlendirme yöntemleri örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her ünite öğrenme çıktılarını ölçme ve değerlendirmeye yönelik en az bir performans görevi verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme araçları ve değerlendirme yöntemleri uygulanırken dijital imkânlardan da yararlanılmıştır. Bu bağlamda gazete haberi, açıklamalı tarih şeridi, rapor, bilgi görseli, bilgi kartları, broşür gibi materyallerin hazırlanmasıyla ilgili görevlerin yanı sıra sunum gibi dijital uygulamaların kullanımına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilmiş, bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda çıkış kartı (3-2-1 tekniği), karşılaştırma tablosu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, çalışma yaprağı gibi geleneksel ve tamamlayıcı ölçme araçlarının yanı sıra performans görevi kullanılmıştır. Buna ek olarak akran, grup ve öz değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmış ve tarih alan becerilerinin değerlendirilmesinde kanıt analiz formu (Ek-1) ile değişim ve süreklilik formundan (Ek-2) faydalanılmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme yaşantıları, bölümünde öğrencilerin bütüncül bir yaklaşımla akademik, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktısının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, öğrenme yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmektedir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla değerlendirmeleri beklenmektedir.

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temel kabuller, öğrencilerin sahip olduğu varsayılan ön bilgileri disipline özgü bağlamda tanımlayarak öğretim sürecinin ölçülebilir ve gözlemlenebilir bir parçasını oluşturmaktadır. Bu kabuller hem ön değerlendirme aşamasında hem de kazandırılacak becerilerin bileşenleri üzerinden öğretime hazırlık sürecini yapılandırmaktadır.

- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda* ön değerlendirme süreci; öğrencilerin mevcut bilgi, beceri, ilgi ve ihtiyaçlarını belirleyerek eğitim içeriğini kişiselleştirmeyi ve öğretimi etkin şekilde planlamayı amaçlamaktadır. Bu süreç; öğrenme ortamının fiziksel düzenlenmesi, sosyal-duygusal hazırlık, zihinsel odaklanma, materyal erişimi, ön bilgi değerlendirmesi gibi aşamaları kapsamakta ve öğrencileri bütüncül olarak hazırlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda ön değerlendirme bölümünde rehber sorular ve etkinlik örnekleri ile çeşitlilik sağlanmıştır.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda* köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve deneyimleriyle yeni öğrendikleri arasında bağlantı oluşturarak bilgiyi anlamlı ve kalıcı hâle getiren bir süreçtir. Bu süreçte benzerlikler, metaforlar, somut örnekler, akran iş birliği gibi yöntemlerle öğrencilerin yeni konuları önceki öğrenmeleriyle ilişkilendirmelerinin ve sınıfta öğrenilen bilgi ve becerileri günlük hayata transfer etmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerini hem de iş birliği içinde çalışmalarını destekleyen sunuş, buluş, araştırma-inceleme yoluyla öğretim gibi stratejilere yer verilmeli; bu çerçevede sözü edilen stratejiler kapsamında farklı öğretim yöntem ve teknikleri (anlatım, tartışma, örnek olay, altı şapkalı düşünme, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap vb.) kullanılmalıdır.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araç gereç aracılığıyla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel ve tartışmalı konular; farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme (sorumlu karar verme) ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıf ortamına taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, tarihî mekânlar, anıtlar, şehitlikler, savaş alanları vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileriyle birlikte kullanılan alan becerileri; içeriğin öğrencilere öğretilmesi sürecinde kullanılacak öğretim kuramı, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme araçları ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynamıştır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanlışlarının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, öğrenme ve hatırlamayı kolaylaştırmak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmiştir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü, kavramsal değişim metni gibi materyaller kullanılabilir.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerlerin öğretime yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara etkin olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, programda sunulan öğrenme çıktılarıyla ilişkili değerlerin yanı sıra örtük program anlayışı aracılığıyla öğrenci özellikleri, okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler gibi değişkenleri göz önünde bulundurmalı; öğrencilere Türkiye Yüzyılı Maarif Model’inde yer alan erdem, değer ve eylemlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturmanın yanında öğrencilerde bu değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli; değer ediniminde değer telkini, değer açıklama, değer analizi, ahlaki ikilem, eylem öğrenme ve gözlem yoluyla öğrenme gibi yaklaşımlardan da yararlanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemek ve yönlendirmek için bir “rehber”, ders kapsamında edinilecek kazanımların nasıl kullanılacağını gösteren bir “rol modeli” olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğrenme çıktılarına uygun temel kabulleri hatırlatmalı, önceki öğrenmelerine yönelik ön değerlendirmelerde bulunmalı ve yeni edinilecek bilgi ve beceriler için köprü kurmalıdır. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; resim, fotoğraf, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, film, müzik gibi geleneksel veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Tarih şeritleri, tablo ve grafikler, akış şemaları, bilgi görselleri, dijital uygulamalar gibi öğretim teknoloji ve materyallerine yer vermelidir. Ayrıca öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, fıkra, gezi yazısı, öykü, makale, marş, mektup, tarihî roman, siyasetname, söylev, şarkı, türkü, şiir gibi edebî türlerden faydalanmalıdır. Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra düşün-eşleş-paylaş, münazara, görüş geliştirme, istasyon vb. alternatif öğretim tekniklerinden yararlanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde tarihî kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda içerikte tarihî kaynaklar bir bütün olarak alınmış; yazılı-görsel, basılı-dijital gibi herhangi bir ayrıma gidilmemiş; böylelikle uygulayıcılara esneklik tanınmıştır. Öğrencilerin derste ele alınan olayları bu olayların bağlamı içinde kavrayabilmeleri için o dönemle ilgili yazılı, görsel, basılı ve dijital kaynaklar ile tarihî yapı ve nesnelere yer verilmeli; içerikle örtüşen sözlü ve yazılı edebî ürünler ile medya araçlarından yararlanılmasına özen gösterilmelidir. Bununla birlikte bu kaynaklar kullanılırken telif hakları konusunda bilgi sahibi olunmalı ve intihalden uzak durulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları çerçevesinde metin yazılmasının önerildiği etkinliklerde öğrencilerin döneme ait adlandırmaları, zaman kavramlarını, tarihsel deyim ve terimleri doğru kullanmasına dikkat edilmelidir. Öte yandan biyografi çalışması yapılacak etkinliklerde biyografisi incelenen kişinin eğitimi, faaliyetleri ve bu faaliyetlerin döneme etkisi ile kişinin yaşadığı dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri gibi konulara değinilmelidir. Bu tarihsel anlatıları oluşturma sürecinde öğrencilere tarihsel kaynakları kullanmaları, geliştirmeleri ve tarihçilerin çalışma metodolojilerini kazanmaları konularında etkin rehberlik yapılmalıdır.
- Öğrencilerin öğretim materyallerinin üretiminin tüm aşamalarına katılımını sağlayarak üretici rolü kazanmalarını ve bu süreçlerin belirli bölümlerinde tarihçilik becerilerini geliştirmelerini mümkün kılmak için öğrenme-öğretme uygulamalarında tanımlanan dijital içerik oluşturma etkinlikleri gerçekleştirilmelidir.

Farklılaştırma

Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına yönelik esnek ve bireyselleştirilmiş bir yaklaşımdır. *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nın benimsediği bu strateji; öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmayı hedeflemektedir. Esneklik, bireysel farklılıklara saygı, değişime açıklık, bireysel ve grup beklentileri dengesi, öğrencinin kendi hızında ilerlemesi, sürekli değerlendirme gibi ilkeler üzerine kurulu bu yaklaşım; öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde gerçekleştirebilecekleri öğrenme ortamları sunmayı amaçlamaktadır. Bölümün içerisinde yer alan zenginleştirme ve destekleme kısımları içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamı farklılaştırılması dikkate alınarak yapılandırılmıştır.

- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nda zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için derinlemesine ve genişletilmiş öğrenme imkânları sunmaktadır. Zenginleştirmede amaç; öğrencilerin bilgi ve becerilerini en üst düzeye çıkarmak, ileri düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını keşfetmelerini sağlamaktır. Öğretmenler; öğrenmeyi zenginleştirmek için kullanılan uygulama ve ortamları öğrencilerin dikkatini çekebilmek, öğrendikleri bilgilerin kalıcı olmasını sağlayabilmek, farklı duyularına hitap edebilmek amacıyla görsel materyallerle ve çeşitli etkinliklerle desteklemelidir.
- *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*'nda farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu; öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere içerik, süreç, ürün ve ortamda yapılan uyarlamalarla destek olmayı hedeflemektedir. Burada amaç, öğrencilerin performans yönünden sınıftaki akranlarına yetişebilmelerinin desteklenmesi, güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması ve öz güvenlerinin artırılmasıdır.

1.3. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ

ÜNİTE ADI VE NUMARASI	ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI	SÜRE	
		DERS SAATİ	YÜZDE ORANI (%)
1. YENİ DÜNYA DÜZENİNE DOĞRU (1919-1945)	3	20	28
2. SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ (1945-1991)	3	22	31
3. KÜRESELLEŞEN DÜNYA (1991 VE SONRASI)	3	26	36
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	5
TOPLAM	9	72	100

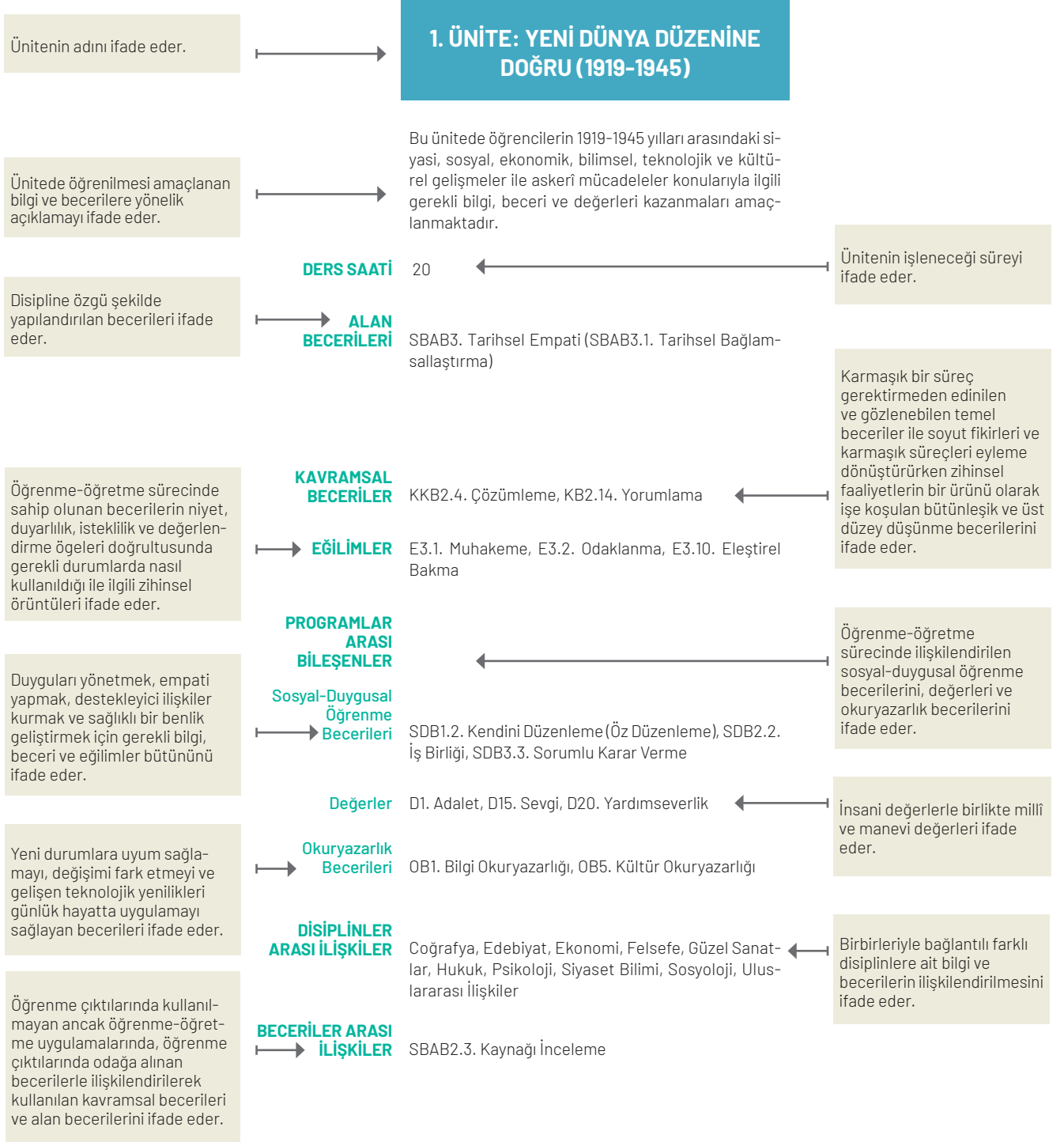
*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ KİTAP FORMA SAYISI VE KİTAP EBADI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ	21-23	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ünite temelli bir yaklaşımla hazırlanan *Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı*nda üç ünite yer almaktadır. Program haftada 2 ders saati uygulanmak üzere geliştirilmiş olup ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıdaki bilgi görselinde verilmiştir.

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTDT.1.1. 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini çözümleyebilme
a) 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini belirler.

Dersin kodu

Ünite numarası

Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1919-1945 Yılları Arasındaki Siyasi Gelişmeler ve Askerî Mücadeleler
1919-1945 Yılları Arasındaki Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.

Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.

Anahtar Kavramlar

doktrin, ekonomik buhran, emperyalizm, hiperenflasyon, ideoloji, mandater sistem, modernite, propaganda

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; bilgi görseli, çalışma yaprağı ve performans görevi ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla bilgi görseli hazırlamaları ve hazırladıkları bilgi görselini sunmaları istenebilir. Hazırlanan bilgi görseli ve sunumu dereceleme ölçeği ile değerlendirilebilir. Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizler ile ilgili farklı soru türlerinin yer aldığı çalışma yaprağı verilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin I. Dünya Savaşı'nın sonuçları ile ilgili temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- I. Dünya Savaşı'nın siyasi ve askerî sonuçları neler olabilir?

Köprü Kurma

Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nde havacılığa yönelik yapılan çalışmaların günümüz Türk havacılık ve uzay sanayisinin gelişimine etkisini incelemeleri istenebilir. Öğrencilerden öğrenim hayatı ve yaşadıklarından hareketle Mustafa Kemal Atatürk'ün "İstikbal göklerde. Göklerini koruyamayan uluslar yarınlardan asla emin olamazlar." sözünü söylemesinin gerekçelerini ve bu sözün günümüzde hava ve uzay temelli savunma teknolojilerinin gelişimi açısından taşıdığı önemi açıklamaları istenebilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında köprü kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTDT.1.1

Öğrencilerden kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden Milletler Cemiyetinin ve Birleşmiş Milletlerin kuruluşunda etkili olan gelişmeleri araştırarak dünyada kalıcı barışın sağlanması ve sürdürülmesinde uluslararası örgütlerin önemi ile ilgili makale yazmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki başlıca sosyal ve ekonomik gelişmeler tarihsel akış şeması veya bilgi görseli aracılığıyla sadeleştirilerek verilebilir ve öğrencilerden konu ile ilgili başlıca gelişmeleri listelemeleri istenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETİM YANSITIMLARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: YENİ DÜNYA DÜZENİNE DOĞRU (1919-1945)

Bu ünite de öğrencilerin 1919-1945 yılları arasındaki siyasi, sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler ile askerî mücadeleler konularıyla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D15. Sevgi, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Coğrafya, Edebiyat, Ekonomi, Felsefe, Güzel Sanatlar, Hukuk, Psikoloji, Siyaset Bilimi, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB2.3. Kaynağı İnceleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- ÇTDT.1.1. 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini çözümleyebilme
- a) 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini belirler.
 - b) 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk tarihine etkileri ile dünya tarihine etkilerini ilişkilendirir.
- ÇTDT.1.2. 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizleri tarihsel bağlamı içerisinde değerlendirebilme
- a) 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizleri kanıtlara dayalı analiz eder.
 - b) 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizlerin yaşandığı dönemin koşullarını fark eder.
 - c) 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizlerin yaşandığı dönemin koşullarını günümüz koşullarıyla karşılaştırır.
 - ç) 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizleri ait olduğu dönemin koşulları içerisinde açıklar.
- ÇTDT.1.3. 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin toplum hayatına etkilerini yorumlayabilme
- a) 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkilerini inceler.
 - b) 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkilerini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
 - c) 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkilerini yeniden ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1919-1945 Yılları Arasındaki Siyasi Gelişmeler ve Askerî Mücadeleler
1919-1945 Yılları Arasındaki Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler
1919-1945 Yılları Arasındaki Bilimsel, Teknolojik ve Kültürel Gelişmeler

Anahtar Kavramlar

doktrin, ekonomik buhran, emperyalizm, hiperenflasyon, ideoloji, mandater sistem, modernite, propaganda

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; bilgi görseli, çalışma yaprağı ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla bilgi görseli hazırlamaları ve sunmaları istenebilir. Hazırlanan bilgi görseli ve sunumu dereceleme ölçeği ile değerlendirilebilir. Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizler ile ilgili farklı soru türlerinin yer aldığı çalışma yaprağı verilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin toplum hayatına etkilerine yönelik makale yazmaları istenebilir. Performans görevi; tarihsel bilginin doğruluğu, toplumsal etkinin yorumlanması, bilgiyi dönüştürme, kaynak kullanımı gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Aynı dereceli puanlama anahtarı, grupların hem kendi çalışmalarını hem de diğer grupların çalışmalarını değerlendirmelerinde öz değerlendirme ve akran değerlendirme formu olarak kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin I. Dünya Savaşı'nın sonuçları ile ilgili temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- I. Dünya Savaşı'nın siyasi ve askerî sonuçları neler olabilir?
- I. Dünya Savaşı'nın sosyal ve ekonomik sonuçları neler olabilir?
- I. Dünya Savaşı'nın teknolojik sonuçları neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilerin aşağıdaki etkinlikleri yapmaları sağlanabilir.

- Öğrencilerden I. Dünya Savaşı'nın siyasi, askerî, sosyal, ekonomik ve teknolojik sonuçları ile ilgili zihin haritası hazırlamaları istenebilir.
- 1919'dan önce Türkiye'de ve dünyada adından söz ettiren bilim insanı, sanatçı, mimar ve yazarların eserlerine dair oluşturulan bulmacayı çözmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nde havacılığa yönelik yapılan çalışmaların günümüz Türk havacılık ve uzay sanayisinin gelişimine etkisini incelemeleri istenebilir.

Cumhuriyet Dönemi'nde havacılık alanında yapılan çalışmaların günümüzde hava ve uzay temelli savunma teknolojilerinin gelişimi açısından taşıdığı önemi açıklamaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTDT.1.1

Öğrencilerden kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Öğrenciler, Paris Barış Konferansı'nı ve buna giden süreçte imzalanan gizli antlaşmaları; I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan barış antlaşmalarını ve kalıcı barış arayışlarından biri olan Milletler Cemiyetinin kurulmasını; Locarno Antlaşması, Briand-Kellogg Paktı ve Litvinov Protokolü'nün imzalanmasını; SSCB'nin kurulması ve SSCB'nin kurulmasının Türk toplumlarında meydana getirdiği değişimi; Japonya'nın güçlenmesini; I. Dünya Savaşı ile II. Dünya Savaşı arasında etkili olan başlıca ideolojilerden sosyalizm, komünizm, faşizm ve Nazizm'i; II. Dünya Savaşı öncesi yaşanan gelişmeleri; II. Dünya Savaşı'nın nedenleri, II. Dünya Savaşı'nın başlaması ve savaşın seyrini değiştiren olaylardan Kuzey Afrika Harekâtı, Pearl Harbor Baskını, Stalingrad Kuşatması ve Normandiya Çıkarması'nı; savaş sırasında gerçekleştirilen önemli siyasi görüşmeler ile Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının yıkıcı etkilerini ve savaşın sona ermesini verilen farklı kaynaklar üzerinden inceler (**SBAB2.3, E3.2**). 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini belirler. Öğrencilerden devletler arasında savaşa neden olabilecek sorunları sağduyu ile çözmeye çalışmanın önemini Türk dış politikasından örneklerle açıklamaları istenir (**D15.1**). Modern kara, deniz ve hava hâkimiyeti teorilerine ilişkin bilgi kartları üzerinden öğrencilerin II. Dünya Savaşı'nın revizyonist devletleri tarafından benimsenen hâkimiyet teorilerini kavramaları sağlanır (**OB1**). Öğrencilerden 1919-1945 yılları arasındaki siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk tarihine ve dünya tarihine etkileri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bilgi görseli hazırlamaları ve hazırladıkları bilgi görselini sunmaları istenir (**SDB1.2**).

ÇTDT.1.2

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden 1929 Dünya Ekonomik Buhranı'nı ve buhranın Türkiye'ye etkilerini, II. Dünya Savaşı sırasında Mihver ve Müttefik devletler tarafından yapılan insan hakları ihlallerinin meydana getirdiği insani krizleri incelemeleri ve bunları kanıtlara dayalı analiz etmeleri sağlanır (**SBAB2.3, OB1**). Bu süreçte öğrencilerden hak ve özgürlüklerini bilmelerinin ve korumalarının önemini açıklamaları istenir (**D1.1**). Öğrenciler, yaptıkları analizlerden hareketle dönemin koşullarını fark eder ve 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin yol açtığı insani krizlerin yaşandığı dönemin koşullarını günümüz koşullarıyla karşılaştırarak bu krizleri ait olduğu dönemin koşulları içerisinde açıklar (**E3.1, SDB3.3**). Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmelerin meydana getirdiği insani krizler ile ilgili soruların yer aldığı çalışma yaprağı verilir.

ÇTDT.1.3

Öğrenciler verilen farklı kaynaklar üzerinden savaş teknolojisi, sağlık, mimarlık ve sanat alanlarındaki gelişmeler ile radyo, sinema ve televizyonun propaganda amaçlı kullanımının toplum hayatına etkilerini inceler (**OB1, OB5**). İlgili dönemdeki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkilerini özetler. Bilimsel bilginin insanların ve toplumların yararına kullanılmasının önemini açıklar (**D20.3**). Ulaştıkları bilgilerden hareketle 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkilerini nesnel, doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder (**E3.10**). Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin etkileri ile ilgili düşün-eşleş-paylaş uygulaması yaptırılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden gruplara ayrılmalari ve 1919-1945 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerin toplum hayatına etkilerini ifade eden makale yazmaları istenir (**SDB2.2**).

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden Milletler Cemiyeti ile Birleşmiş Milletlerin yapısını ve faaliyetlerini karşılaştırarak işleyişlerini değerlendiren eleştirel bir makale yazmaları istenebilir.

1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve etkileri ile ilgili animasyon hazırlamaları ve bu animasyonu sınıf ortamında sunmaları istenebilir.

* Öğrenciler; II. Dünya Savaşı sırasında atom bombası kullanımının dünya düzenindeki siyasi, sosyal, ekonomik ve teknolojik etkileri ile ilgili araştırma yapmaları ve edindikleri bilgilerden hareketle belgesel hazırlayıp hazırladıkları belgeseli sınıfta sunmaları için yönlendirilebilir.

Destekleme

Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki başlıca sosyal ve ekonomik gelişmeler tarihsel akış şeması veya bilgi görseli aracılığıyla sadeleştirilerek verilebilir ve öğrencilerden konu ile ilgili başlıca gelişmeleri listelemeleri istenebilir.

Öğrencilere 1919-1945 yılları arasındaki başlıca siyasi gelişmeler ve askerî mücadelelerin Türk dünyasına etkileri listelenerek verilebilir. Öğrencilerden listelenen gelişmeleri öğretmenlerinden ve akranlarından yardım alarak ilgili eşleştirme tablosu üzerinde işaretlemeleri istenebilir.

1919-1945 yılları arasındaki dönemi yansıtan bir belgesel veya film izleyerek öğrendiklerini sınıfta paylaşmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ (1945-1991)

Bu ünite de öğrencilerin 1945-1991 yılları arasındaki siyasi, sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler ile askerî mücadeleler konularıyla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.8. Sorgulama, KB2.18. Tartışma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D9. Merhamet, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Coğrafya, Edebiyat, Ekonomi, Felsefe, Güzel Sanatlar, Hukuk, Psikoloji, Siyaset Bilimi, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTDT.2.1. Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında Türk ve dünya tarihindeki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisini sorgulayabilme

- a) Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasındaki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisi hakkında merak ettiği konuyu belirler.
- b) İlgili konu hakkında sorular sorar.
- c) Farklı kaynaklar üzerinden konuya ilişkin bilgi toplar.
- ç) Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasındaki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkileri hakkında topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

ÇTDT.2.2. Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolünü tartışabilme

- a) Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolüne ilişkin mantıksal temellendirme yapar.
- b) Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolüne ilişkin mantıksal çelişkileri ve tutarsızlıkları belirler.
- c) Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolünü gerekçeleriyle çürütür veya kabul eder.

ÇTDT.2.3. 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin oluşturduğu ürünleri paylaşabilme

- a) 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin merak ettiği konuyu belirler.
- b) Araştırmasında belirlediği kaynaklardan 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin bilgi toplar.
- c) 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin belirlediği kaynakları inceleyerek araştırmasına dair bilgileri inceler.
- ç) 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin kullandığı kaynakların sınırlılığını sorgular.
- d) 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin kaynaklardan araştırmasına uygun olarak belirlediği bilgileri yorumlar.
- e) 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin kanıtlara dayanarak oluşturduğu araştırmasını paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1945-1991 Yılları Arasındaki Siyasi Gelişmeler ve Askerî Mücadeleler

1945-1991 Yılları Arasındaki Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

1945-1991 Yılları Arasındaki Bilimsel, Teknolojik ve Kültürel Gelişmeler

Anahtar Kavramlar

çift kutuplu dünya düzeni, glastnost, güç dengesi, nükleer teknoloji, pakt, perestroyka, uzay yarışı

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; çıkış kartı (3-2-1 tekniği), tarihsel kaynak/kanıt analiz formu ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolüne ilişkin ortaya atılan görüşlerin kabul edilebilirliğine yönelik yapılan sınıf içi tartışma süreci sonrasında öğrencilerin öğrenmeleri çıkış kartı ile değerlendirilebilir.

Çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında Türk ve dünya tarihindeki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisini ortaya koyan açıklamalı tarih şeridi hazırlamaları ve çalışmalarını sunmalarına yönelik bir performans görevi verilebilir. Hazırlanan açıklamalı tarih şeridi ve sunum; soru oluşturma, bilgi toplama, bilginin doğruluğu, kaynak çeşitliliği, çıkarımda bulunma vb. ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerle ilgili araştırma raporu hazırlamaları ve hazırladıkları araştırma raporunu sunmaları istenebilir. Hazırlanan araştırma raporu ve sunum; kaynaklardan bilgi toplama, kaynakların çeşitliliği ve güvenilirliği, kaynakları yorumlama, sunum yapma, özgünlük vb. ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Ayrıca hazırlanan dereceli puanlama anahtarı grup değerlendirme formu ve araştırma sürecinde kullanılan kontrol listesi öz değerlendirme formu olarak kullanılabilir. Bununla birlikte, öğrencilerin kullandıkları kaynakların yürüttükleri araştırmaya olan katkısını değerlendirmek amacıyla tarihsel kaynak/kanıt analiz formu kullanılabilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller Öğrencilerin siyasi akımları ve II. Dünya Savaşı'nın sonuçlarını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- Siyasi akımların çift kutuplu dünya düzeninin oluşumuna etkileri neler olabilir?
- II. Dünya Savaşı'nın toplumsal hayata etkileri hakkında neler söylenebilir?
- Milletler Cemiyetinin çalışmalarına son verilerek Birleşmiş Milletlerin kurulma sürecine geçilmesinin gerekçeleri neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilerin aşağıdaki etkinlikleri yapmaları sağlanabilir.

- Öğrencilerden savaşın yıkıcı etkilerinden hareketle barışın sağlanmasında uluslararası örgütlenme çabalarının önemine yönelik slogan oluşturmaları istenebilir.
- "Soğuk savaş, demir perde, Doğu Bloku, Batı Bloku, Bağlantısızlar Hareketi, domino teorisi, beyin göçü, uzay yarışı" kavram ve terimleri verilerek öğrencilerden bunlara 1945-1991 dönemi ile ilgili duydukları farklı kavramları da eklemeleri ve bir kelime bulutu oluşturmaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden II. Dünya Savaşı'nın sosyal ve ekonomik sonuçlarının günümüz toplum hayatına etkileri hakkında örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTDT.2.1

Öğrencilerin grup çalışması yoluyla çift kutuplu dünya düzeninin II. Dünya Savaşı sonrasında oluşan güç dengesi (Birleşmiş Milletlerin kuruluşu, Doğu Bloku ve Batı Bloku'nun oluşumu, NATO'nun ve Varşova Paktı'nın kuruluşu, Kore Savaşı), Orta Doğu'nun yeniden şekillenmesi (İsrail'in kurulması, Suriye ve Irak'ta Baas rejimleri), Asya ve Afrika'daki sömürgecilik karşıtı bağımsızlık mücadeleleri, Bağlantısızlar Hareketi, Keşmir Sorunu, Küba Krizi, Vietnam Savaşı, İran İslam Devrimi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgali, İran-Irak Savaşı ile Türk dünyasındaki gelişmelere etkileri hakkında merak ettikleri bir konuyu belirlemeleri sağlanır (**E1.1, SDB2.2**). Gruplar, merak ettikleri konu hakkında sorular oluşturur. Oluşturdukları soruların cevaplarını bulmak için merak ettikleri konu hakkında yazılı, görsel, basılı ve dijital kaynaklar üzerinden bilgi toplar ve topladıkları bilgileri kaydeder (**OB1, OB2, OB4**). Araştırma sürecinde dijital ağ kaynaklarından bilgi kullanırken dijital kimliği veya kaynağın uzantısının güvenilirliğini dikkate alır. Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında Türk ve dünya tarihindeki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisini belirlemeleri sağlanır. Öğrenciler, örnek olaylardan hareketle sömürgecilik karşıtı bağımsızlık mücadelelerinin hukuka uygunluğunu ve ahlaki açıdan haklılığını değerlendirir (**D1.3**). Topladıkları bilgiler ile derste öğrendikleri bilgileri karşılaştırır (**KB2.7, E3.10**). Öğrendiklerinden hareketle çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında Türk ve dünya tarihindeki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisine ilişkin çıkarım yapar (**SDB3.3**). Çıkarımlarından hareketle gruplardan çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında Türk ve dünya tarihindeki siyasi gelişmelere ve askerî mücadelelere etkisini ortaya koyan açıklamalı tarih şeridi hazırlamaları ve çalışmalarını sunmaları istenir.

ÇTDT.2.2

Öğrencilerden kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenebilir. Öğrenciler verilen farklı kaynaklar üzerinden çift kutuplu dünya düzeninin Truman Doktrini, Molotov Planı, Marshall Planı, Fulbright Programı, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilatı (Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı), COMECON [Council for Mutual Economic Assistance (Kansıl fır Myuçuel İkonamik Esistins)/Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi], Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (Avrupa Ekonomik Topluluğu/Avrupa Topluluğu), Eisenhower (Ayzınhavır) Doktrini, öğrenci ve işçi hareketleri, 1973 Petrol Krizi ve Türk dünyasından Türkiye'ye olan göçler üzerindeki rolünü inceler (**SBAB2.3**). Örnek olaylardan hareketle Türk dünyasından Türkiye'ye olan göçler konusu ele alınırken insanlara karşı duyarlı davranmanın önemini ve gerekliliğini açıklar (**D9.1**). Öğrencilerden çift kutuplu dünya düzeninin sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolünü kanıtlar sunarak ifade etmeleri istenir (**SDB2.1, OB1**). Öğrencilerin kanıtlar üzerinden çift kutuplu dünya düzeninin sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolüne ilişkin olumlu ve olumsuz etkilerini belirlemeleri sağlanır (**E3.2**). Gruplara ayrılarak çift kutuplu dünya düzeninin 1945-1991 yılları arasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerdeki rolüne dair ortaya atılan görüşlerin kabul edilebilirliğine yönelik sınıf tartışması yapmaları sağlanır (**SDB2.1**). Tartışma süreci sonrasında öğrencilerden kendi öğrenmelerini çıkış kartı (3-2-1 tekniği) kullanarak değerlendirmeleri istenir (**SDB1.2**).

ÇTDT.2.3

Grup çalışması yoluyla 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin bir araştırma başlatılır. Öğrenciler 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin başlıklardan merak ettiği konuyu belirler. Belirlediği konu hakkında sorular sorar. Araştırma sürecinin bilgi toplama aşaması dışındaki aşamaları sınıfta, öğretmen rehberliğinde ve grup çalışması şeklinde gerçekleştirilir. Öğrencilere araştırma sürecinin aşamalarını içeren kontrol listesi verilir. Kontrol listesi aracılığıyla öğrencilerin araştırma sürecinin basamaklarını takip etmeleri ve denetlemeleri sağlanır. Her grup için 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelerden birini yansıtan araştırma konusu belirlenir. Bilgi toplama, kaynak inceleme ve kaynakları sorgulama süreçleri adımlar hâlinde yönergelerle işletilir. Gruplar, araştıracakları konuyla ilgili hangi kaynakları kullanacaklarını ve bu kaynaklara nerede ve nasıl ulaşacaklarını öğretmen rehberliğinde belirler. Kütüphaneler, müzeler, arşivler, tarihî mekânlar ve genel ağı ziyaret ederek araştırma konularıyla ilgili kaynaklardan bilgi toplar. Kaynaklara uygun sorular sorarak kaynağın birinci elden veya ikinci elden olup olmadığı; kaynağın yazılı, görsel, sayısal, dijital olarak türü; yazarı, tarihi, dijital kimliği, genel ağıdaki uzantısı gibi temel unsurları belirler **(OB.2)**. Topladığı bilgileri ilgili ve ilgisiz olarak ayırttırdıktan sonra araştırma konusuna uygun olanları tespit eder. Kaynakları sorgularken kaynaklara ön yargı, çelişki veya tutarsızlık içeren ifadeleri ortaya çıkartacak sorular sorar **(E3.10)**. Bu süreçte aynı konuyla ilgili farklı kaynakları karşılaştırarak konuya ilişkin farklı görüşleri belirler. Kaynağın içeriğini tutarsızlık açısından kontrol eder. Kaynaklarda yer alan olgu ve görüşleri ayırt eder. Kaynaklardaki bilgilerin güncel araştırmaları içerip içermediğini sorgular. Bu sorgulamalar sonucunda topladığı bilgilerin araştırma konusu için yeterliliğine yönelik çıkarımda bulunur. Topladığı bilgilerin sınırlı kalması durumunda farklı kaynaklara başvurarak yeniden bilgi toplayabilir. Öğrencilerden kullandığı kaynakların yaptığı araştırmaya katkısını değerlendirmek amacıyla tarihsel kaynak/kanıt analiz formunu doldurmaları istenir. Gruplar araştırmalarında kullanacağı bilgileri ana fikir, şahıslar, eserler, mekânlar, kurumlar bağlamında belirler. Bu bilgileri araştırma raporunda kullanmak amacıyla uygun yerlerde tarih şeridi, harita, tablo, grafik, bilgi görseli gibi görsel metinlere dönüştürür **(OB4)**. Ulaştıkları bilgilerden hareketle kendi görüşlerini yansıtan yorumları oluşturur **(SDB2.2)**. Öğrenciler kanıtlardan hareketle 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin çıkarım yapar **(E3.1, SDB3.3)**. Gruplar yaptıkları araştırmaları rapora dönüştürür. Öğrenciler araştırma raporunu hazırlarken uygun başlıklar bulur, hazırladığı görselleri **(OB4)** metnin içeriğine uygun biçimde kullanır, kaynaklara metin içinde atıf yapar ve kullandığı kaynakları kaynakçada gösterir. Gruplar sınıf içinde araştırma raporlarını sunar. Öğrenciler araştırmaları sırasında ulaştıkları bilgilerden hareketle bilim, sanat, spor ve kültür alanında ülkesini temsil edenleri rol modeli almanın önemini ve gerekliliğini örneklerle açıklar **(D19.2)**. Sunum sonrasında grupların 1945-1991 yılları arasındaki bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeleri karşılaştırarak yorumlamaları sağlanır **(KB3.2)**. Araştırma raporlarının panel, seminer, bilim şöleni, proje fuarı veya dijital ortamlarda **(OB2)** sunularak paylaşılması istenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Soğuk Savaş Dönemi'nde Doğu Bloku ve Batı Bloku içinde kurulan uluslararası teşkilatlarla ilgili araştırma yaparak tanıtım filmi hazırlamaları istenebilir.

* Öğrenciler, Avrupa Kömür Çelik Topluluğunun Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Topluluğuna dönüşmesi sürecini araştırarak bu birlikteliğin uluslararası ekonomi politiğe etkisi ile ilgili rapor hazırlamaları için yönlendirilebilir.

* Öğrencilerden 1945-1991 yılları arasında gerçekleşen bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmelere ilişkin bir bülten panosu/dijital pano hazırlamaları ve bunu sınıf ortamında sunmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden tarih şeridi üzerinde verilen 1945-1991 yılları arasındaki siyasi ve askerî gelişmeler ile ilgili boş bırakılan yerleri doldurmaları istenebilir.

1945-1991 yılları arasını kapsayan siyasi harita üzerinde Doğu Bloku ve Batı Bloku ülkelerini göstermeleri istenebilir.

Kore Savaşı hakkında MEB'in yönergelerine uygun; bilimsel, akademik, pedagojik ve hukuki sorunları olmayan bir film izletilerek izlenimlerini paylaşmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: KÜRESELLEŞEN DÜNYA (1991 VE SONRASI)

Bu ünite de öğrencilerin 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi, sosyal, ekonomik, bilimsel, teknolojik ve kültürel gelişmeler ile askerî mücadeleler konularıyla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 26

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama), SBAB17. Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB 2.3. Özetleme

EĞİLİMLER

E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2 Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D9. Merhamet

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Biyoloji, Coğrafya, Edebiyat, Ekonomi, Felsefe, Güzel Sanatlar, Hukuk, Siyaset Bilimi, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, KB2.17. Değerlendirme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTDT.3.1. 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini özetleyebilme

- 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkileri ile ilgili çözümleme yapar.
- 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkileri ile ilgili sınıflandırma yapar.
- 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini yorumlar.

ÇTDT.3.2. 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik alternatif fikirler üretebilme

- 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan bir sorunu belirleyerek çözümler.
- 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ilgili belirlediği bir sorunun çözümüne yönelik geliştirdikleri alternatif önerilerin olası sonuçlarını geçmişte yaşayan insanların yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirir.

ÇTDT.3.3. 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları inceler.
- 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları inceler.
- 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin etkilerinin niteliğini sorgular.
- 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan yeniden ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

1991 ve Sonrasında Yaşanan Siyasi Gelişmeler ve Askerî Mücadeleler

1991 ve Sonrasında Yaşanan Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

1991 ve Sonrasında Yaşanan Bilimsel, Kültürel ve Teknolojik Gelişmeler

Anahtar Kavramlar

asimetrik savaş, çok kutupluluk, deniz jeopolitiği, kültürel dönüşüm, küreselleşme, küresel göç, mülteci, neoliberal, siber tehdit, yapay zekâ

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve Değerlendirme)**

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; karşılaştırma tablosu, değişim ve süreklilik formu ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden 1991 ve sonrasında meydana gelen sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan soruna yönelik geliştirdikleri alternatif çözüm önerilerini, aynı dönemde yaşayan insanların karar ve uygulamalarıyla karşılaştırarak karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenebilir. 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatındaki gelişimin neden ve sonuçlarına yönelik öğrenci yorumları için değişim ve süreklilik formu kullanılabilir.

Öğrencilere 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini yorumlayan bir sunum hazırlama ve çalışmalarını sunmaya yönelik bir performans görevi verilebilir. Hazırlanan sunum; tarihsel olayların çözümlenmesi, sınıflandırma, etkilerin yorumlanması, kaynak kullanımı vb. ölçütlerinden oluşan dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ayrıca hazırlanan dereceli puanlama anahtarı akran değerlendirme formu olarak kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin küreselleşme ve mülteci kavramları, ekonomik gelişmişlik, Türkiye'nin millî kalkınma hamleleri, bilgi ve iletişim teknolojilerine ait gelişmelerin toplum hayatına etkileri ve COVID-19 pandemisi hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- Küreselleşmeyi ortaya çıkaran siyasi ve askerî etmenler neler olabilir?
- Küreselleşmenin sosyal ve ekonomik hayat üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri neler olabilir?
- Küreselleşmeyle birlikte bilimsel, kültürel ve teknolojik alanlarda hangi önemli değişimler meydana gelmiş olabilir?
- Küresel dünyada bilgi ve iletişim teknolojilerine ait gelişmelerin günlük hayata etkilerine hangi örnekler verilebilir?

Ünite kapsamında öğrencilerin aşağıdaki etkinlikleri yapmaları sağlanabilir.

- Öğrencilerden Türkiye'nin en çok göç aldığı ülkelere yönelik bir göç haritası hazırlamaları istenebilir.
- Bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelere yönelik metafor ve analogi etkinliği yapmaları istenebilir.
- Türkiye'nin kalkınma projelerine dair farklı alanlardan örnekler içeren bir poster hazırlamaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden günümüzden hareketle yakın gelecekte bilim ve teknolojinin günlük yaşam etkisine dair fikir yürütmeleri istenebilir.

Türkiye'de "Mavi Vatan", "Gök Vatan", "Siber Vatan", "Yeşil Vatan" isimlendirmelerinin ortaya çıkma nedenleri hakkında beyin fırtınası yapmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ÇTDT.3.1

Öğrencilerden kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Öğrencilere 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerine yönelik sorular sorulur. Bu sorular çerçevesinde öğrenciler SSCB'nin dağılmasını ve Doğu Avrupa ülkelerindeki yönetim değişikliklerini, Türk cumhuriyetlerinin kuruluşunu, Türk dünyası ve Türkiye ilişkilerini, Karabağ Sorununu, Türk Devletleri Teşkilatına giden süreci, Balkanlar, Orta Doğu ve Asya'daki küresel aktörleri ve yerel güçlerin izlediği politikalar ile bu politikaların yol açtığı bölgesel sorunlardan I. Körfez Savaşı, II. Körfez Savaşı, Bosna Savaşı, Kosova Savaşı, Filistin ve Afganistan'da yaşanan çatışmaları; 11 Eylül saldırılarını, küresel terörün oluşturduğu asimetrik savaşı, Avrupa Birliği'nin (AB) uluslararası politikadaki yeri ve önemi (AB'nin genişlemesi) ile Arap Baharı'nın etkilerini verilen farklı kaynaklar üzerinden inceler (SBAB2.3, OB1). İlgili dönem çerçevesinde deniz jeopolitiğinin Türkiye ve dünya açısından anlamını değerlendirir (KB2.17, E3.10). Örnek olaylar üzerinden haksızlıklar karşısında haklı olanı savunmanın önemini açıklar (D9.1). 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerine yönelik soru-cevap etkinliği yapılır (SDB3.3). Öğrenciler, 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmeleri ve askerî mücadeleleri Türk ve dünya tarihine etkileri bağlamında sınıflandırır (E3.1). Performans görevi olarak öğrencilerden 1991 ve sonrasında yaşanan siyasi gelişmelerin ve askerî mücadelelerin Türk ve dünya tarihine etkilerini yorumlayan bir sunum hazırlamaları ve çalışmalarını sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

ÇTDT.3.2

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden neoliberal ekonomik politikalar, 2008 Küresel Ekonomik Krizi, küresel iklim krizi ve uluslararası göçler konularını incelemeleri sağlanır (SBAB2.3, OB1). Öğrencilerin gruplara ayrılmalrı ve yaptıkları incelemelerden hareketle 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan tarihsel bir sorunu belirleyerek tanımlamaları sağlanır (SDB2.2). Gruplar tanımladıkları tarihsel soruna ilişkin tarafların çıkar, değer ve bakış açılarını çözümler (SDB2.3). Tarihsel sorunun çözümü için yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendirerek bunların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini ifade eder (E3.10). Örnek olaylar üzerinden günümüz dünya sorunlarının çözümünde etkin rol almanın gerekliliğini açıklar (D5.2). 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik alternatif öneriler geliştirir (SDB3.2, E3.6). Tanımladıkları tarihsel bir sorunu çözmeye yönelik geliştirdikleri alternatif çözüm önerilerinin olası sonuçları ile söz konusu dönemde yaşamış insanların yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarını hazırladıkları alternatif çözüm önerilerini içeren karşılaştırmalı tabloyla değerlendirir (SDB3.3, E3.1).

ÇTDT.3.3

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden küreselleşmenin; popüler kültür araçlarının yaygınlaşmasının; uluslararası spor organizasyonları düzenlenmesinin; uydu, iletişim ve savunma teknolojisindeki gelişmeler ile coğrafi bilgi sistemlerinin; bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler ve yapay zekâ uygulamalarının; biyoteknoloji ve etik, organ nakli, kök hücre ve DNA çalışmaları ile COVID-19 ve aşı çalışmaları gibi sağlık alanındaki gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları incelemeleri sağlanır **(OB1, E3.2)**. Öğrencilerden bilim, kültür ve teknoloji alanlarındaki güncel gelişmelerin insan ahlakına ve toplum hayatına etkilerini tartışmaları istenir **(D3.3)**. Öğrenciler, öğrendikleri bilgilerden hareketle 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları inceler **(OB5)**. Yaptıkları incelemelerden hareketle 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin olumlu veya olumsuz etkilerini sorgular **(SDB3.3, E3.10)**. Öğrendiklerinden yola çıkarak 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatında meydana getirdiği değişim ve sürekliliğin nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder **(SDB2.1)**. Bu amaçla öğrencilerden 1991 ve sonrasında yaşanan bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatındaki gelişimini konu edinen değişim ve süreklilik formunu doldurmaları ve formdaki bilgileri yorumlamaları istenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden 1991'den günümüze kadar ortaya çıkan askerî mücadeleleri asimetrik savaş bağlamında değerlendirerek bu mücadelelerle ilgili bir rapor yazmaları istenebilir.

Türkiye'nin AB'ye üyelik süreciyle ilgili bir açıklamalı tarih şeridi hazırlamaları istenebilir.

* 1991 ve sonrasında ortaya çıkan başlıca önemli gelişmelerden (SSCB'nin dağılması, AB'nin genişlemesi, Arap Baharı, Asya'nın ekonomik yükselişi vb.) birini seçerek seçtiği gelişme karşısında ABD, Rusya Federasyonu, Çin, AB gibi devlet ve toplulukların siyasi, askerî ve ekonomik stratejilerini incelemeleri ve bu stratejilerin etkilerine yönelik Türkiye'nin geliştirebileceği politikalar hakkında senaryo oluşturmaları istenebilir.

* Yapay zekâ uygulamasının Türkiye'nin gelecekteki sosyal ve kültürel hayatına etkisine yönelik anket çalışması yapmaları ve anket sonuçlarını sınıf ortamında paylaşımları istenebilir.

Destekleme 1991 ve sonrasında yaşanan başlıca siyasi gelişmeler ve askerî mücadeleler ile bu gelişmelere yönelik açıklamalar tablo üzerinde verilerek öğrencilerden bunları eşleştirmeleri istenebilir.

Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesine sanal gezi yapmaları ve izlenimlerini paylaşımları istenebilir.

Öğretmeni ve arkadaşlarından yardım alarak 1991 ve sonrasında yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmelerle ortaya çıkan sorunlar ve ilgili görselleri eşleştirmeleri istenebilir.

Seçecekleri teknolojik bir aletin gelişimi ile ilgili resimli tarih şeridi hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

